

Xarampió, Rubèola i Parotiditis

El xarampió, la rubèola i la parotiditis tenen algunes característiques en comú: són malalties víriques de transmissió respiratòria, reservori exclusivament humà, comportament epidemiològic semblant, i des de 1979 s'utilitza una vacuna amb trivalent per al seu control. El comportament ha canviat amb la implantació de programes de vacunació massiva, amb diferències importants entre els períodes pre i post vacunació. Des de 1979, any en què es va iniciar la vacunació amb triple vírica (TV), han anat canviant tant la pauta com la cobertura: al principi es va implantar per als infants de 15 mesos però no va ser fins a l'any 1985 que es va aconseguir una cobertura elevada. Posteriorment, l'any 1992, es va introduir una segona dosi per als d'onze anys. L'any 2000, amb l'inici del Pla d'Eliminació de Xarampió i seguint-ne les recomanacions, es va modificar la pauta d'administració de la TV. La segona dosi s'administra als 6 anys d'edat, tot i que es mantindrà la dosi dels 11 anys fins que les primeres cohorts vacunades als 6 anys arribin a aquesta edat, per evitar que els nins que tenien de 7 a 10 anys en el moment del canvi en rebin només una dosi. Actualment la cobertura de vacunació és molt alta, i en un estudi es va estimar que a les Illes Balears era, per a la primera dosi als dos anys d'edat, l'any 1997, del 98%.

L'administració conjunta de la vacuna comporta cobertures de vacunació pràcticament idèntiques i, per tant, també és paral·lela la disminució de la incidència. El paral·lelisme és més evident per a la rubèola i el xarampió, contra les quals les vacunes són de més alta eficàcia que la de la parotiditis. Aquesta malaltia havia disminuït més lentament que les altres dues fins a l'any 1998, any al final del qual en va començar una epidèmia de llarga durada a causa de la utilització d'una vacuna que era més segura però que va resultar menys immunògena, i que va ser substituïda per una nova soca que de moment sembla més eficaç.

A la taula 1 es compara la incidència del 2001 amb el quinquenni anterior. A la taula 2 apareix la procedència de les notificacions de les tres malalties.

Xarampió

El 2001 ens han declarat 11 sospites de cas, tots ells d'Eivissa, que hem investigat seguint el protocol establert en el Pla d'eliminació de xarampió. El resum de la informació és a la taula 3. Dos dels casos han estat descartats per estudis de laboratori. Un altre era un cas importat de la Xina, una nina de 10 mesos que no estava vacunada i que va arribar a Eivissa el mateix dia que va iniciar la simptomatologia. El cas es va confirmar per serologia i per PCR a orina i frotis d'exudat faringi. No es va trobar cap relació amb la resta de malalts.

Queden així 8 casos confirmats com a xarampió i que són autòctons, 7 dels quals formen part d'un brot que va tenir lloc a una guarderia d'Eivissa. Dos d'aquests malalts (dos nins, un de 16 anys i un de 17 mesos) eren contactes familiars d'una nina de la guarderia i la resta acudien a aquest centre escolar. Només el de 16 anys havia rebut la vacuna, però no vàrem poder confirmar el cas per laboratori a causa de la negativa de la família a què li recollíssim mostres. La resta eren nins petits, de 12 mesos a 2 anys, que no havien estat vacunats o que ho foren durant el període d'incubació. Vàrem recollir mostres de 5 casos, i a un d'ells es va poder identificar el virus del xarampió D7 modificat a partir del cultiu d'orina.

El nin que no estava relacionat amb el brot tenia 18 mesos i l'havien vacunat tres dies abans de l'inici del quadre clínic. Aquest cas es va confirmar per cultiu d'exudat faringi.

No va ser possible la identificació de les soques responsables de la infecció dels dos malalts no relacionats epidemiològicament amb el brot.

Rubèola

Durant el 2001 hem detectat un cas de rubèola, que es va confirmar per serologia (augment d'IgG). Era una nina de 6 anys de Manacor que havia estat vacunada als 15 mesos d'edat.

Parotiditis

La incidència de parotiditis, 115 casos (taxa de 14,3 casos per 10⁵ habitants), ha descendit considerablement des de l'inici de l'epidèmia. La distribució geogràfica és similar als anys anteriors, amb 105 casos a Mallorca (16,3 per 10⁵ habitants), 4 a Menorca (5,8 per 10⁵ habitants) i 6 a Eivissa i Formentera (6,7 per 10⁵ habitants).

L'afectació ha estat igual per a ambdós sexes. La incidència segueix essent màxima als grups de menor edat, exceptuant-ne el dels més petits (fins a 12 mesos), que encara no han rebut la vacuna i que teòricament constituïrien la població susceptible. Probablement es deu a què tenen menys contactes amb altres nins i, per tant, menys possibilitat de contagi, i a la protecció pels anticossos materns en cas dels més petits. Quant a l'antecedent de vacunació, no es coneixia en 12 casos. La majoria dels restants estaven vacunats (83%), amb diferències entre grups d'edat: tots els de 5 a 14 anys havien rebut, almenys, una dosi de vacuna, així com el 84% dels d'1 a 4 anys. A la taula 4 es presenta la incidència i el percentatge de vacunats distribuïts per sexe i grup d'edat.

A la distribució temporal es veuen tres pics de màxima incidència: el primer a la quadrisetmana 3 (25 de febrer a 24 de març), el segon a la 7 (17 de juny a 14 de juliol) i el tercer, amb el nombre de casos més elevat, a la quadrisetmana 12 (4 de novembre a 1 de desembre). L'evolució temporal sembla menys relacionada amb el curs escolar que en els anys anteriors, ja que presenta un dels moments amb més casos just a final de curs. Els altres pics sí que són semblants als que vèiem en els anys passats (figura 1).

Es varen confirmar 17 casos (15%) per tècniques de laboratori: 2 aïllaments del virus de la parotiditis i 15 proves serològiques positives.

Fulls setmanals de Vigilància Epidemiològica 5/2002. Servei d'Epidemiologia
 Conselleria de Salut i Consum. Comunitat Autònoma de les Illes Balears

Taules i figures

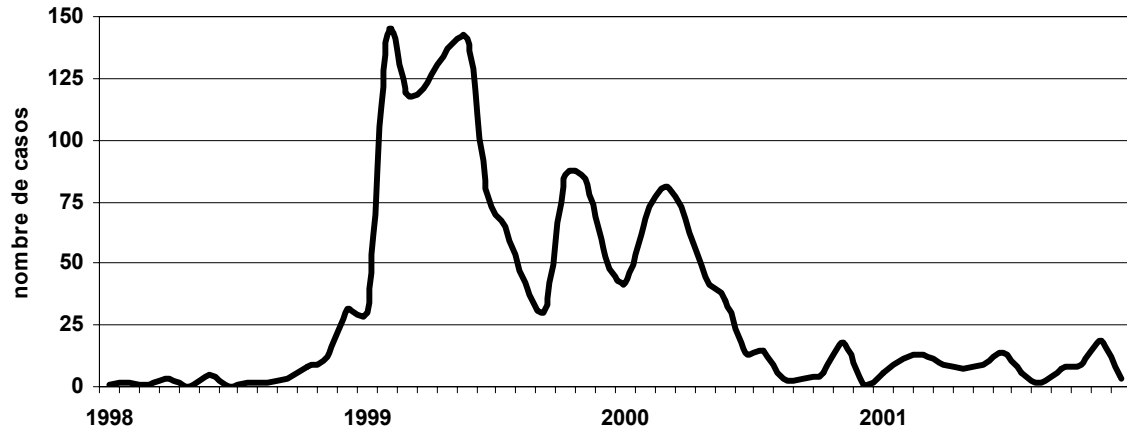
Taula 1. Xarampió, rubèola i parotiditis a les Illes Balears. Comparació del nombre de casos del 2001 amb els del quinquenni anterior (1995-1999)					
	mínim	mediana	màxim	casos 2001	índex epidèmic anual
xarampió	0	5	97	7	1,40
rubèola	1	7	616	1	0,14
parotiditis	25	134	1.132	115	0,86

Taula 2. Xarampió, rubèola i parotiditis a les Illes Balears, 2001					
<u>Detecció dels casos</u>					
<i>Xarampió</i>	7	<i>Rubèola</i>	1	<i>Parotiditis</i>	115
- Medicina general	2	- Pediatria	1	- Medicina general	19
- Pediatria	4			- Pediatria	94
- Hospital	2			- Hospitals	2
- Recerca activa	1				

Taula 3. Xarampió a les Illes Balears. Resum dels casos investigats						
Cas	Brot	Edat	Vacunat	Mostres	Diagnòstic	Classificació
1	Sí (guarderia)	13 mesos	no	sí	Clínic i epidemiològic	Conf. epidem.
2	Sí (guarderia)	13 mesos	no	sí	Lab. (serologia)	Conf. laboratori
3	Sí (guarderia)	19 mesos	no	sí	Lab. (serologia, PCR)	Conf. laboratori
4	Sí (guarderia)	2 anys	no	sí	Lab. (serologia, PCR, cultiu)	Conf. laboratori
5	Sí (contacte guard.)	16 anys	sí	no	Clínic i epidemiològic	Conf. epidem.
6	Sí (contacte guard.)	17 mesos	no	no	Clínic i epidemiològic	Conf. epidem.
7	Sí (guarderia)	12 mesos	no	sí	Lab. (PCR, cultiu)	Conf. laboratori
8	No	18 mesos	no	sí	Lab. (PCR, cultiu)	Conf. laboratori
9	Sí (guarderia)	2 anys	sí	sí	No xarampió	Cas descartat
10	Sí (guarderia)	15 mesos	no	sí	No xarampió	Cas descartat
11	No (importat)	10 mesos	no	sí	Lab. (serologia, PCR)	Conf. laboratori

Taula 4. Parotiditis. Distribució per sexe, grup d'edat i proporció de vacunats sobre els casos amb la informació coneguda (103 casos). Incidència (taxes per 100.000 habitants) i percentatge de casos vacunats					
grups d'edat	home	dona	total	percentatge vacunats	taxes
fins a 1 any	0	1	1	0%	11,2
1 a 4	18	15	33	84%	100,4
5 a 14	35	27	62	100%	75,6
15 a 24	3	11	14	25%	13,6
més de 24	2	2	4	0%	0,7
no consta	0	1	1		
total	58	57	115	83%	14,3

Figura 1.- Parotiditis a les Illes Balears.
Nombre quadrisetmanal de casos, 1998-2001

Els fulls estan disponibles a la següent adreça: <http://www.caib.es/sac/sc/epidemiologia/fulls.html>